

Tiivistelmä Palkon suosituksesta

11.6.2020

Suositus Alkoholiriippuvuuden hoidon ja kuntoutuksen psykososiaaliset menetelmät

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto Palko hyväksyi kokouksessaan 11.6.2020 suosituksen alkoholiriippuvuuden hoidon ja kuntoutuksen psykososiaalisista menetelmistä.

Palkon suositus koskee alkoholiriippuvuuden hoitoa ja kuntoutusta aikuisilla, nuorilla sekä henkilöillä, joilla on psykiatrasta samanaikaissairastavuutta. Alkoholin riskikäytön ja haitallisen käytön hoidon menetelmät eivät kuulu tämän suosituksen sisältöön.

Alkoholiriippuvuus sairautena koskettaa satoja tuhansia suomalaisia ja epäsuorasti se vaikuttaa myös sairastuneiden henkilöiden omaisten ja läheisten, varsinkin perheiden lasten, hyvinvointiin ja terveyteen. Se on erittäin vakava sairaus, joka kehittyy haittoja aiheuttamattoman käytön kautta.

Suositus selkeyttää sitä, että alkoholiriippuvuuden hoitoon ja kuntoutukseen käytössä olevat menetelmät ovat vaikuttavia ja sillä lisätään toimiviksi todettujen, vaikuttavien, hoitomuotojen yhdenvertaista saatavuutta, palvelujen asiakaslähtöisyyttä sekä hoidon ja kuntoutuksen kokonaisvaltaisuutta.

Palko katsoo, että seuraavat alkoholiriippuvuuden hoidossa ja kuntoutuksessa vaikuttaviksi todetut psykososiaaliset hoito- ja kuntoutusmenetelmät kuuluvat terveydenhuollon palveluvalikoimaan:

- kognitiivinen käyttäytymisterapia
- 12 askeleen hoito-ohjelma
- pari- ja perheterapia
- motivoiva haastattelu osana kokonaihoitoa
- yhteisö vahvistusohjelma sekä yhteisö vahvistusohjelmaan liitetty perheohjaus osana kokonaihoitoa.

Nuorten alkoholiriippuvuuden hoidossa palveluvalikoimaan kuuluvat kognitiivinen käyttäytymisterapia, perheterapia sekä perheterapiaa ja yksilöhoitoa yhdistävät interventiot ja motivoiva haastattelu osana kokonaihoitoa.

Psykiatrisen samanaikaissairastavuuden hoidossa palveluvalikoimaan kuuluvat kognitiivinen käyttäytymisterapia samanaikaisen päihderiippuvuuden ja masennuksen hoidossa, dialektinen käyttäytymisterapia samanaikaisen päihderiippuvuuden ja epävakaa persoonallisuushäiriön hoidossa.

Käytettäessä potilaan hoidossa tai kuntoutuksessa em. menetelmiä on huomioitava alkoholiriippuvuussairauden luonne sekä siihen liittyvä somaattinen ja psykiatrinen sairastavuus ja sosiaaliset seuraukset varmistamalla:

- toiminnan oikea-aikaisuus
- hoidon yksilöllisyys
- realistiset tavoitteet hoidolle ja kuntoutukselle
- samanaikaisten mielenterveyshäiriöiden hoito
- yhteistyö eri toimijoiden välillä sekä läheisten ja omaisten tarvitsema tuki ja hoito
- yksilökohtainen palveluohjaus, jolla voidaan lisätä potilaan hoitoon sitoutumista ja saada resursseja kohdennettua paremmin niistä hyötyville
- nuorten hoidossa, että kaikki nuorten elinympäristön keskeiset toimijat otetaan huomioon
- hoidon tai kuntoutuksen järjestämistapa potilaan tarpeiden, edellytysten ja toimintakyvyn mukaan avohoitona tai laitoksessa

Tiivistelmä Palkon suosituksesta

11.6.2020

Vaikuttavien menetelmien käytön vakiintumisen edellytyksenä on, että palvelunjärjestäjät varmistavat sen, että palveluntuottajien käytettävissä on riittävä hoidon ja kuntoutuksen menetelmävalikoima sekä, että siihen kuuluvia menetelmiä käytetään. Potilaan hoito saattaa jäädä tehottomaksi, jos alkoholiriippuvuuden hoito toteutetaan ilman riittävää mielenterveysongelmien hoidon osaamista ja sen seurauksena samanaikaissairastavuuden huomioimista.

Suositus kokonaisuudessaan, sen tausta-aineistot sekä lisätietoja terveydenhuollon palveluvalikoimasta voit lukea PALKOn kotisivuilta www.palveluvalikoima.fi.

PALKO toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä ja sen tehtävänä on antaa suosituksia terveydenhuollon menetelmien kuulumisesta julkisesti rahoitettuun terveydenhuoltoon.

